

จริยธรรมคริสเตียนกับปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง*
CHRISTIAN ETHICS AND PHILOSOPHY OF MODERATE
POSTMODERN PARADIGM

ยุทธภณท์ พินิจ

Yutthapan Pinich

กิริติ บุญเจือ

Kirti Bunchun

รวิช ตาแก้ว

Ravich Takaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: girmkrub@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการทบทวนทฤษฎีปรัชญาหลังนวยุคสายกลางอันเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทางปรัชญา โดยใช้กระบวนการคิดไตร่ตรองเชิงวิจักษ์ญาณเพื่อแสดงเหตุผลในเชิงการวิพากษ์ การประเมินคุณค่าและการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยเป็นวิธีการตามกระบวนการทบทวนทฤษฎีปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ผลการวิจัยพบว่า 1) การสอนหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานผ่านแบบอย่างการปฏิบัติขององค์พระเยซูคริสต์ตามคำสอนที่บันทึกไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์อันเป็นสาระสำคัญหลัก ซึ่งเป็นการสื่อสารผ่านการประพฤติปฏิบัติด้วยการเน้นชีวิตที่มีความเชื่อศรัทธาและการใช้เหตุผลอย่างมีความสมเหตุสมผล 2) การสอนหลักจริยธรรมคริสเตียนตามกระบวนการทบทวนทฤษฎีปรัชญาหลังนวยุคสายกลางสามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพวิถีชีวิตในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากการเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจักษ์ญาณ อันได้แก่ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเข้าใจต่อกันและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมได้ 3) การปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนย่อมคำนึงถึงรูปแบบที่เหมาะสมต่อสภาพชีวิตคริสตชน โดยเป็นตามรูปแบบการสอนทางปรัชญา อันได้แก่ แบบดวงขาวใส่กระสอบ แบบปลูกกล้วยไม้ และแบบปลูกต้นกุหลาบ และการคำนึงถึงตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ผ่านสื่อการมองเห็น การได้ยิน การอ่าน

* Received 26 January 2021; Revised 27 April 2021; Accepted 30 April 2021

การเขียน และการเคลื่อนไหวร่างกายและความรู้สึกของบุคคล ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการอบรมหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ของคริสตชนในปัจจุบันได้

คำสำคัญ: จริยธรรมคริสเตียน, ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง, รูปแบบการเรียนรู้

Abstract

The Objectives of this research article were to study the moderate post-modern philosophical paradigm in analytic, appreciative, and applicative approaches, for reasonability to the cultivation of Christian ethics. This research used the method of philosophical research as documentary research with a reflexive process to show the critical reasoning, appreciation, and application of life properly in present society, according to the moderate post-modern philosophical paradigm. The results of the research found that 1) Teaching proper Christian ethics was aligned with the pattern of Jesus Christ's action according to the teachings which were recorded in the scriptures as the essence, communicating through the action with emphasis on belief, faith, and reasoning with rationality, 2) Teaching of Christian ethics according to the moderate post-modern philosophical paradigm could be applied as a guideline that was appropriate for the contemporary thoughts, which emphasizes the critical thinking process, that was, analysis, appreciation, and application, so as to build an understanding with each other and contribute to the development of proper quality of life 3) The cultivation of Christian ethics should be considered the teaching types and forms that varied from the philosophical teaching types that were filling the rice sacks, growing orchids, and planting roses and the learning style through visual, auditory, reading and writing, and kinesthetic to any Christians. The results of this research could be applied to the training of Christian ethics which is appropriate to any group of Christians in the present.

Keywords: Christian Ethics, Moderate Postmodern Philosophy, Learning Style

บทนำ

สังคมเปลี่ยนแปลงสู่ความก้าวหน้าที่ทันสมัยทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนไป การถ่ายทอดหลักจริยธรรมของศาสนาในรูปแบบเดิมมีแนวโน้มขาดความสอดคล้องต่อวิถีชีวิตปัจจุบัน ซึ่งการสอนหรือการปลูกฝังหลักจริยธรรมแก่ศาสนิกชนมีเป้าหมายเพื่อสร้างให้เกิด

ความประพฤติที่ดีให้เกิดความงอกงามแก่ชีวิตและบรรลู่ถึงความสุขตามเป้าหมายของชีวิต รวมทั้งเป็นขอบข่ายของการศึกษาปรัชญาจริยศาสตร์ศาสนา (Religious Ethics) ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติของมนุษย์อันมีหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล อีกทั้งช่วยให้บุคคลได้พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีความก้าวหน้าและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้ การปลูกฝังหลักจริยธรรมที่ดีงามย่อมก่อให้เกิดความงอกงามของพฤติกรรมในแต่ละบุคคล กระตุ้นบุคคลให้มี (เอนก สุวรรณบัณฑิต, 2562) การปรับเปลี่ยนชีวิตให้ดีขึ้นตามทิศทางของเป้าหมายชีวิตที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงของแต่ละคนและสามารถค้นพบความสุขตามสภาพที่ตนเองดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสมที่สุด เนื่องด้วยรูปแบบชีวิตของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามแนวคิดของยุคสมัย จึงทำให้มีความหลากหลายรูปแบบและแตกต่างกันของการประพฤติและพฤติกรรมย่อมมีเกณฑ์มาตรฐานของบุคคลคอยตัดสินไว้ว่าการกระทำใดสอดคล้องกับเป้าหมายชีวิตหรือไม่ หากเป็นตามนั้นก็ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ดี ตามที่ วิทเกินชทายน์ (Wittgenstein 1889 - 1951) ได้ให้ความชัดเจนว่า รูปแบบชีวิตหรือกระบวนทรรศน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีลักษณะเป็นอย่างไรนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจากรู้สึกพึงพอใจของบุคคลนั้นเท่านั้น วิธีการเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดของแต่ละคนมาจากเบื้องหลังของจุดยืนและมาตรการสร้างคุณค่าของแต่ละบุคคล (กิริติ บุญเจือ, 2551) มีความเที่ยงตรงหรือชอบธรรมมีจุดยืนและมาตรการสร้างคุณค่าให้กับตนเองไม่เหมือนใคร มีความหลากหลาย และสามารถส่งผลต่อการเลือกส่วนที่ดีที่เหมาะสมไปประยุกต์ใช้กับชีวิต

หากคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงย่อมต้องพิจารณาถึงเรื่องความทันสมัยหรือความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ พร้อมกับการพิจารณาเกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนหรือถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรมจึงควรคำนึงถึงความทันสมัยตามความเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้ผู้คนมองเห็นถึงคุณค่าแท้จริงของชีวิต และมีรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบความคิดรูปแบบการเรียนรู้ของบุคคลอันนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ในวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานการปฏิบัติตามแบบอย่างของพระเยซูคริสต์ ผู้ทรงรักษาแก่นแท้ของหลักคำสอนเพื่อถ่ายทอดให้เหมาะสมหรือเป็นที่เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ของคนแต่ละกลุ่ม หรือพระองค์ทรงเน้นตามคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นสาระสำคัญ โดยเน้นความเชื่อศรัทธาและการใช้เหตุผลอย่างมีความสมเหตุสมผล อันก่อให้เกิดความดีงามความสุขและสันติแก่ชีวิตของบุคคลและสังคมได้อย่างดี พร้อมทั้งมุ่งสร้างแรงจูงใจสู่การปฏิบัติได้จริง กระตุ้นบุคคลให้มีการปรับเปลี่ยนชีวิตให้ดีขึ้นตามทิศทางของเป้าหมายชีวิตของแต่ละคน และสามารถค้นพบความสุขตามสภาพที่ตนเองดำรงอยู่ได้ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2560)

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแบบพหุทางวัฒนธรรม มีความซับซ้อนมาก ทั้งในด้านความคิด ภาษา ศาสนา วิถีชีวิต การศึกษาและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ จึงส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดทุกยุคสมัย อาจทำให้เห็นถึงปัญหาและช่องว่างความคิด

ของคนแต่ละวัยในสังคมมากขึ้น ขณะที่บางกลุ่มคนมองว่าเรื่องจริยธรรมเป็นเรื่องของคนโบราณ รุ่นเก่า หัวเก่า ไม่ทันยุคสมัย หรือบางกลุ่มมองว่า เรื่องจริยธรรมเป็นเรื่องไกลตัว เข้าไม่ถึงชีวิตและบางกลุ่มคนมองว่าเป็นเรื่องที่ขัดขวางเสรีภาพและความก้าวหน้า จากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงพบเห็นปัญหาทางจริยธรรมมากขึ้น บางเรื่องราวเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงขึ้น จากข่าวสารที่พบเห็น เช่น การฆ่าผู้อื่นด้วยการใช้ปืนยิง ด้วยการรวมกลุ่มทำลายร่างกาย เพราะไม่พอใจ พ่อข่มขืนลูก ลูกฆ่าแม่ การโกงเงินคนอื่น การปลอมแปลงเอกสาร ปัญหาทางเพศ เป็นต้น สังคมมีความสับสนวุ่นวายในมาตรการความถูกต้อง ความดี ความชั่ว แม้แต่คำสอนในศาสนาจึงทำให้แสงสว่างจากคุณธรรมศาสนาบริบท (พระสมณีก จรโณ และ นิกร ยาอินตา , 2563) ในขณะที่ปัจจุบันมนุษย์มีสภาพการเป็นอยู่ที่ดีกว่าสมัยเดิม มีการศึกษาที่ดีกว่า มีเทคโนโลยีที่ดีกว่า แต่พฤติกรรมกลับไม่จำเริญขึ้นอย่างสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน (เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, 2548)

ในขณะที่คริสตชนเป็นกลุ่มชนส่วนหนึ่งของสังคมที่ได้รับผลจากความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ และอยู่ร่วมอย่างหลากหลายแนวคิด การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมอาจมีความแตกต่างกันตามกระบวนทรรศน์แต่ละกลุ่มคน บางกลุ่มคนได้รับการปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนตามกระบวนทรรศน์ยุคกลาง (Medieval Paradigm) ซึ่งเน้นการยึดมั่นให้มีความเชื่อและการทำตามข้อเชื่อในคำสอนเป็นหลักมาจน บางครั้งอาจจะเลยการชี้ให้เห็นด้วยหลักเหตุผลที่สามารถนำไปสู่ความเข้าใจและยอมรับได้สำหรับคนในยุคปัจจุบัน และบางกลุ่มเป็นตามกระบวนทรรศน์ยุค (Modern Paradigm) ที่เน้นการยึดมั่นถ้อยมั่นในหลักการให้เหตุผลที่สามารถอธิบายได้ชัดเจน มีหลักฐานเชิงประจักษ์ จนอาจจะเลยการให้ความสำคัญกับความเชื่ออันเป็นมิติแห่งความหวัง ความรักและความมั่นคงภายในชีวิตได้ จึงกล่าวได้ว่าการสอนหรือการปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนควรได้รับการปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมกับสภาพของชีวิตมนุษย์ และพัฒนาการกระทำต่าง ๆ ให้เกิดผลที่ดีต่อชีวิตและสังคม ซึ่งกระบวนทรรศน์หลังยุคสายกลางได้เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าของชีวิตผ่านการยอมรับและเรียนรู้ เน้นการไม่ยึดมั่นถ้อยมั่น เน้นการแลกเปลี่ยน และร่วมหาแนวทางด้วยกัน ทั้งการให้ความสำคัญต่อความเชื่อศรัทธาควบคู่ไปกับการใช้เหตุผลที่มีความสมเหตุสมผล จึงเป็นแนวทางที่จะสามารถเป็นทิศทางสำหรับสังคมในปัจจุบันได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องหลักจริยธรรมคริสเตียนกับปรัชญาหลักยุคสายกลาง โดยสะท้อนแนวความคิดจากการศึกษาเพื่อขยายกรอบฟ้าของความเข้าใจเดิมและวิเคราะห์การปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมกับบรรดาคริสตชน และนำเสนอการประยุกต์ใช้ตามแนวทางกระบวนทรรศน์ปรัชญาหลังยุคสายกลางที่เน้นวิธีการวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) เพื่อสร้างกระบวนการคิดด้วยการใช้ปัญญาการวิจักษ์เพื่อการประเมินค่าแต่ละประเด็น และการวิธานเพื่อการเลือกเก็บส่วนที่เป็นคุณประโยชน์อย่าง

แท้จริงและช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตด้านจริยธรรมของมนุษย์ตามคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์และให้เกิดผลดีสูงสุดแก่ชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีวิจัยทางปรัชญา เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ วิภาษวิธี (Dialectics Method) เพื่อแลกเปลี่ยนเหตุผลระหว่างสองฝ่าย คือ ฝ่ายกระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญายุคกลางกับกระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญานวยุค และฝ่ายกระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรองเชิงวิจักษ์ (reflexive process) เพื่อแสดงเหตุผลในเชิงการวิพากษ์ การประเมินคุณค่าและการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมตามกระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดสำคัญ ได้แก่ หลักจริยธรรมคริสเตียน ปรัชญากระบวนการตรรกศาสตร์ กระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญายุคกลาง กระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญานวยุค กระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง รูปแบบการปลูกฝังจริยธรรมคริสเตียนของพระเยซูคริสต์ และแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนในปัจจุบัน เนื่องด้วยช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการหรือแนวทางในการถ่ายทอดหลักจริยธรรมคริสเตียนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันและทันต่อการเปลี่ยนแปลงหรือความก้าวหน้าของสังคมในแต่ละช่วงเวลา และเน้นหลักการวิจักษ์เพื่อพัฒนาสู่ความเข้าใจ พร้อมทั้งนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติทางด้านจริยธรรมที่เหมาะสมได้ ดังนี้

1. การสอนหลักจริยธรรมคริสเตียนตามกระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางที่เหมาะสมย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานผ่านแบบอย่างการปฏิบัติขององค์พระเยซูคริสต์ตามคำสอนที่บันทึกไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นสาระสำคัญหลัก โดยสื่อสารผ่านการประพฤติปฏิบัติด้วยการเน้นชีวิตที่มีความเชื่อศรัทธาและการใช้เหตุผลอย่างมีความสมเหตุสมผลควบคู่กันไป

2. การสอนหลักจริยธรรมคริสเตียนตามกระบวนการตรรกศาสตร์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางสามารถประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน โดยเน้น

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการวิเคราะห์ ประเมินค่าและประยุกต์ใช้ โดยไม่ยึดมั่น ถิ่นมั่นในคำสอนและคัมภีร์อย่างเดียวน แต่สร้างความเข้าใจ และหาแนวทางอยู่ร่วมกันอย่างมี สันติภาพ อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม

3. การปลูกฝังจริยธรรมคริสเตียนตามกระบวนการทรรศน์ปรัชญาหลัง นวยุคสายกลางคำนึงถึงรูปแบบที่เหมาะสมต่อคริสตชนในปัจจุบัน โดยเป็นไปตามรูปแบบการ สอนทางปรัชญา อันได้แก่ การสอนตามรูปแบบดวงข้าวใส่กระสอบ แบบปลูกกล้วยไม้ และ แบบปลูกต้นกุหลาบ พร้อมกับการคำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่เกิดการเรียนรู้ ต่างกันผ่านสื่อการมองเห็น การได้ยิน การอ่านการเขียน และการเคลื่อนไหวร่างกายและ ความรู้สึก

อภิปรายผล

การปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนตามกระบวนการทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ย่อมช่วยให้เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิถีในการดำเนินชีวิต ของคริสตชนได้ชัดเจน และเหมาะสมกับลักษณะของการเรียนรู้ของบุคคลในปัจจุบันได้มากกว่า เนื่องด้วยกระบวนการทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล และสังคมเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญ เน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากการวิจารณ์ญาณ เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความประพฤติเพื่อนำไปสู่แนวทางการนำไปปรับประยุกต์ใช้ร่วมกัน อันก่อให้เกิดสิ่งที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อทั้งตนเองและสังคม ผู้วิจัยจึงนำเสนอความคิดเห็น จากการศึกษว่า

1. ในสภาพปัจจุบันการสอนหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมควรคำนึงถึง สารสำคัญจากคำสอนของพระเยซูคริสต์และคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์โดยศึกษาให้เกิด ความเข้าใจอย่างชัดเจนผ่านความศรัทธาทั้งผู้สอนและผู้เชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เอกชัย ไชยดา ที่พบว่า การอธิบายหลักธรรมของคริสเตียนต้องสอนและยกตัวอย่าง ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ประกอบ ซึ่งจะทำให้คริสเตียนเข้าใจหลักธรรมแล้ว ยังทำให้ผู้ทำหน้าที่ ในการอธิบายหลักคำสอนสามารถหาตัวอย่างได้ง่าย และนำไปปฏิบัติได้ง่ายเช่นกัน เนื่องด้วย หลักจริยธรรมคริสเตียน (เอกชัย ไชยดา, 2555) คือ หลักการประพฤติปฏิบัติของคริสตชน ในฐานะของผู้เป็นคนที่ติดตามมาตรฐานแห่งคำสอนของพระเยซูคริสต์ในพระคัมภีร์ หรือเป็น ลักษณะการสำแดงออกของคุณภาพของความเชื่อศรัทธาของคริสตชนผ่านการประพฤติปฏิบัติ ในวิถีชีวิต ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความจริงของพระเจ้าที่ทรงสำแดงกับ ความประพฤติของมนุษย์ที่ได้ปฏิบัติตาม เช่น ความเชื่อ (Faith) ความหวัง (Hope) และความ รัก (Charity) (เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, 2548)

จากการศึกษาความหมายพบว่า คำว่า จริยธรรม (Ethic) หมายถึง ประมวล ข้อธรรมที่ทำให้คน ๆ หนึ่งหรือคนประเภทหนึ่งเป็นคนดี และคำว่า Ethics หรือ Ethic

จากภาษากรีก คำว่า Ethikos (Moral หมายถึง ศีลธรรม) กับคำว่า Ethos (Character หมายถึง เอกลักษณ์หรือลักษณะเด่น ความเคยชินของพฤติกรรมของบุคคลหรืออุปนิสัย) ตรงนี้จึงหมายถึงศีลธรรมกับอุปนิสัยของบุคคล ซึ่งกล่าวรวมไปถึงสิ่งที่มีคุณค่า หรือกฎของความประพฤติโดยกลุ่มบุคคลหรือบุคคลส่วนตัว (Garner, R. T., 1975) และตามนิยามคำว่า “จริยธรรม” คือ “ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม” ซึ่งไม่ได้หมายถึงข้อธรรมแต่ละข้อ แต่เป็น “คุณธรรม” (virtue) เป็นประมวลคุณธรรมอันพึงประพฤติปฏิบัติตามสภาพคุณงามความดีหรือภาวะคุณงามความดีแต่ละอย่าง (กิริติ บุญเจือ, 2551) จากความหมายนี้จึงอธิบายในทิศทางเดียวกันว่า จริยธรรมช่วยให้ผู้ปฏิบัติตามได้สำแดงถึงคุณภาพชีวิตของตน

การประพฤติปฏิบัติของบุคคลอย่างมีจริยธรรมที่ดีในชีวิตของคริสเตียนจึงผ่านมาตรฐานจากพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นหลักสำคัญและปฏิบัติหน้าที่ที่ครอบคลุม 3 ด้าน คือ หน้าที่ต่อพระเจ้า หน้าที่ต่อสังคม และหน้าที่ต่อตัวเอง ด้วยการทำให้จิตใจสงบมีสมาธิเป็น ส่วนที่สถิตอยู่ของพระเจ้าและพริ้งพริ้วในการบริการเพื่อนมนุษย์ ตามที่ ออเกสทีน (Augustine) มีทรรศนะว่า การแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดีในโลกนี้กับการเตรียมใจไว้สำหรับการช่วยให้พ้นโลกหน้า จำเป็นต้องเชื่อมหลักการสองอย่างคือหลักการเหตุผลและหลักการของความศรัทธา ในความปรารถนาของจิตที่มีคุณธรรม เสรีภาพและความรับผิดชอบตามสภาวะจิตใจภายใน (กิริติ บุญเจือ, 2560) สอดคล้องกับ พระปรีเยพงษ์ คุณปัญญา กล่าวไว้ว่า การสอนธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัยอันเป็นไปตามหลักคำสอนในศาสนาของกระบวนทรรศน์ ยุคกลางอย่างเคร่งครัดเพื่อโลกหน้าย่อมสมบูรณ์กว่า แต่ต้องเป็นการตีความที่ซื่อตรงและถูกต้องกับจุดประสงค์ของกฎคำสอนในศาสนาที่เกิดเป็นกุศลและนำพาประโยชน์สุขมาให้แก่ชีวิตได้ (พระปรีเยพงษ์ คุณปัญญา, 2562)

พระเยซูคริสต์ทรงปลูกฝังหลักจริยธรรมที่ดีแก่สาวกที่ติดตามพระองค์ จนชีวิตได้รับการพัฒนาทั้งด้านสุขภาพที่ดี จิตใจที่มีสันติสุขและจิตวิญญาณที่เชื่อมสนิทต่อพระเจ้าได้อย่างมีพลัง รวมทั้งตัดสินใจนำไปประพฤติปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ซึ่งการถ่ายทอดของพระเยซูคริสต์ ได้แก่ 1) การเทศนาเพื่อสอนเนื้อหาของพระคริสตธรรมคัมภีร์ ผ่านวิธีการสอนที่หลากหลายอย่างเหมาะสมกับความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งของคริสตชน เช่น การใช้คำอุปมาหรือการเปรียบเทียบ หมายถึงการอธิบายเรื่องที่ลึกซึ้งด้วยวิธีการเปรียบเทียบ (พงษ์ศักดิ์ ลิ้มทองวิรัตน์, 2557) พระเยซูคริสต์ทรงสื่อสารให้ผู้ฟังได้ค้นพบความเป็นจริงในจิตใจด้วยความเชื่อ กระตุ้นให้คิด เปิดเผยแก่จิตวิญญาณที่อยู่เหนือสติปัญญาได้กระทำการมองเห็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีผ่านเรื่องธรรมดา (Young, B. H., 2009) หลายครั้งพระองค์ทรงใช้คำอุปมาเพื่ออธิบายหลักคำสอน และเหมาะแก่ผู้ฟังที่สามารถเข้าใจได้ง่าย พร้อมนำคำสอนไปปฏิบัติใช้ในชีวิต เช่น บทเทศนาบนภูเขา เป็นต้น 2) การสอน พระเยซูคริสต์ทรงสอนตามกลุ่มคนที่มาฟังด้วยวิธีการที่ไม่เหมือนกัน บางครั้งใช้เรื่องเล่า บางครั้งตั้งคำถาม และบางครั้งทรงบรรยายแก่

ผู้ฟัง (อีวีย์, 2542) เช่น การสอนให้ทำซ้ำ ๆ เพื่อเข้าใจ บางครั้งทรงเล่าเรื่องเพื่อการเปรียบเทียบ เช่น การสอนเรื่องความกระวนกระวายกับคุณค่าของชีวิต เป็นการสร้างหรือนำไปสู่มุมมองใหม่ผ่านภาพประกอบ เช่น ทรงสอนสาวกผ่านการเรียกเด็กมาหาพระองค์ บางครั้งใช้การอุปมาอุปไมย เช่น ผู้หว่านเมล็ด ชาวสะมาเรียใจดี เป็นต้น และทรงใช้เหตุผลอธิบายอย่างสมเหตุสมผลที่สามารถสร้างความชัดเจนส่งผลให้เกิดความเจริญงอกงาม และความสุขทั้งภายในและภายนอกแก่ชีวิต

ด้วยหลักคำสอนของศาสนาถือว่เป็นองค์ความรู้ระดับสูงของมนุษย์ที่มีจุดประสงค์ให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมหรือจริยธรรมที่ดีงามอันก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนกันและกัน (พนายุทธ เขยบาล, 2560) การศึกษาจึงควรให้คุณค่าและความสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างรากฐานให้แก่ชีวิตทุกด้านด้วยหลักการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย (ลำพรวน บัวเฟียน และคณะ, 2563) ตลอดจนการพึ่งพาตนเองได้ และ 3) พระเยซูคริสต์ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สาวก เพื่อเปิดเผยถึงความจริงและพระประสงค์ของพระเจ้าและสื่อถึงความรัก ความเชื่อ และความหวังที่ยิ่งใหญ่ของพระองค์แก่มนุษย์ทุกคน เช่น ทรงสอนเรื่องความรักต่อคนบาปและรับประทานอาหารกับพวกเขา ทรงตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นหรือกระตุ้นให้เกิดการทบทวนชีวิตด้วยตนเอง เช่น ท่านนิโคเดมัสแอบไปพบพระเยซูคริสต์เป็นการส่วนตัว เป็นต้น ดังนั้นสรุปได้ว่า พระเยซูคริสต์ทรงใช้วิธีการถ่ายทอดที่แตกต่างกันตามรูปแบบแผนความคิดหรือการเรียนรู้ของผู้ฟัง เพื่อให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติตามคุณธรรมนั้นได้ (McCoy, J. W., 2016)

2. แนวทางการสอนหลักจริยธรรมคริสเตียนตามกระบวนการทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางสามารถประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน เนื่องจากกระบวนการทรรศน์นี้เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ได้แก่ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการนำไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์แก่ชีวิตตนเองและสังคม ไม่ละทิ้งความรู้แต่เลือกสิ่งที่ดีที่สร้างประโยชน์และคุณค่ามาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติภาพและมีความสุข ด้วยว่าความสุขอยู่ในจิตใจที่เฝ้าหาในคุณธรรมพัฒนาจนกลายเป็นอุปนิสัย ด้วยการลงมือปฏิบัติตามคุณธรรมแต่ละอย่างอย่างต่อเนื่อง (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2560)

กระบวนการทรรศน์นี้อาศัยการใช้ปัญญาที่ไตร่ตรองผ่านการใช้หลักวิจารณ์ญาณอย่างแท้จริง คานท์ (Kant, 1724 - 1804) เสนอความคิดว่า “อย่าหลงใหลในวิทยาศาสตร์เพราะไม่ได้ให้ความจริง ให้เพียงสิ่งที่เป็นประโยชน์ ฉะนั้นต้องใช้วิทยาศาสตร์รับใช้มนุษย์ในขอบข่ายศีลธรรมและศาสนา ที่ต้องอาศัยความสำนึกร่วมของมนุษยชาติเป็นเกณฑ์ ไม่ควรเอาวิชาการอื่น ๆ มาตัดสินศีลธรรมและศาสนา” เป็นเหตุให้เกิดกระบวนการทรรศน์ที่มองว่าการแสวงหาความสำนึกร่วมกัน หันหน้าเข้าหากัน ร่วมมือกันเพื่อคุณการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ (กิริติ บุญเจือ, 2560)

กระบวนการธรรมชาตินี้จึงเสนอวิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ ได้แก่ หลัก 3 กล้า คือ กล้าเผชิญปัญหา กล้าประเมินวิถีปฏิบัติ และกล้าลงมือทำการด้วยความรับผิดชอบ ที่ต้องใช้อย่างสุภาพถ่อมตน ใช้วิธีการเสวนา (Dialogue) เพื่อส่งเสริมบรรยากาศเอกภาพในความหลากหลาย ส่งเสริมศักดิ์ศรีของมนุษย์ โดยมุ่งหวังเป้าหมายคือสันติภาพของโลกและการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทรเข้าใจกันและกัน และเคารพต่อกัน ปรับแก้ไขปัญหาขัดแย้งอย่างเข้าใจกันด้วยสันติวิธี (Peaceful Dialogue) (กิริติ บุญเจือ, 2560) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วราภรณ์ พงศ์ธรพิสุทธิ ที่กล่าวว่า ต้องประยุกต์ใช้กฎหมาย ศีลธรรมตามคำสอนทางศาสนา จริยธรรม ประเพณีและจรรยาบรรณได้อย่างมีวิจารณญาณด้วยเหตุผลที่เหมาะสมกับคนแต่ละประเภทเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (วราภรณ์ พงศ์ธรพิสุทธิ, 2558) ด้วยเหตุนี้จึงควรมุ่งสร้างและพัฒนาค่านิยมจากคุณธรรมที่ดี เพื่อส่งเสริมการประพฤติอย่างมีจริยธรรมที่ถูกต้องได้ (Walsh, W. H., 1969)

กระบวนการธรรมชาตินี้ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางมีแนวทางที่ต่างจากกระบวนการธรรมชาตินี้เดิม ซึ่งถือเป็นฝ่ายตรงกันข้ามที่ไม่เห็นด้วยกับข้อค้นพบ ได้แก่ 1) กระบวนการธรรมชาตินี้ปรัชญายุคกลาง ที่ถือว่าการปลุกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมต้องเป็นไปตามแนวคิดปรัชญายุคกลางเท่านั้น โดยให้เหตุผลว่า หลักจริยธรรมเป็นเรื่องของศาสนา ซึ่งความประพฤติของมนุษย์จำต้องได้รับการรับการชี้แนะและควบคุมพฤติกรรม การปลุกฝังหลักจริยธรรมจึงต้องมีความศรัทธาเป็นส่วนสำคัญอันจะนำไปสู่ชีวิตในโลกหน้า การประพฤติตามหลักจริยธรรมเป็นแนวทางที่เชื่อมั่นในชีวิตโลกหน้า ด้วยว่ามีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการชี้วัดผู้ที่จะเข้าไปสู่โลกหน้าที่ดีได้ นั่นคือ การให้อำนาจแก่ผู้นำศาสนาที่จะตัดสินมาตรการของความประพฤติเมื่อทุกคนศรัทธาในศาสนา คำสอนจะช่วยให้เกิดการขัดเกลาจิตใจและส่งผลให้ปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมได้ ซึ่งถือว่าเป็นช่วงแนวคิดพื้นฐานส่วนใหญ่มาจากหลักคำสอนของศาสนาคริสต์ บทบาทสำคัญในการถ่ายทอดหลักจริยธรรมแก่ประชาชน จึงเป็นของผู้นำของศาสนาหรือระบบของศาสนจักร ที่ได้รับการสอน การศึกษาอย่างเป็นระบบมากขึ้นของศาสนา บุคคลเหล่านี้ได้กลายเป็นผู้สร้างแนวทางที่นำไปสู่ความสุขหรือชีวิตที่มนุษย์ควรจะได้รับในโลกหน้า จึงต้องสละความสุขไม่สมบูรณ์ในโลกนี้เพื่อแลกกับความสุขแท้ที่สมบูรณ์แบบในโลกหน้า (กิริติ บุญเจือ, 2560) เน้นการกระทำความดี ปฏิบัติตนตามคำสอน การปลุกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนช่วงปลายยุคได้มีการใช้กฎเกณฑ์เพื่อกระตุ้นมากขึ้น การปลุกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนเป็นการกระทำผ่านการศึกษาศาสนาพระคริสตธรรมคัมภีร์เพื่อจะทำการอบรมและให้ความกระจ่างแก่ประชาชน ยึดกฎคำสอนตามเนื้อหาในพระคริสตธรรมคัมภีร์และคำสอนของผู้นำศาสนาอย่างเคร่งครัด หรือเรียกได้ว่า เน้นความศรัทธาในพระเจ้า และ 2) กระบวนการธรรมชาตินี้ปรัชญานวยุค ถือว่าการปลุกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมต้องเป็นไปตามแนวคิดปรัชญานวยุคเท่านั้น โดยให้เหตุผลว่า ความรู้ที่ผ่านการค้นพบและพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ย่อมเป็นคำสอนที่ต้องถูกจัดให้เป็นระบบชัดเจน มีหลักการวัดผล

ที่แน่นอน มีกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนที่ถูกต้อง สถาบันที่ทำหน้าที่ในการปลูกฝังจริยธรรมคือศาสนา จึงต้องมีการจัดโครงสร้างที่สอดคล้องกันหน้าที่ การมีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมมาตรฐานการสอน หลักจริยธรรมถูกจัดให้เป็นกฎเกณฑ์ที่แน่นอน มีข้อห้ามชัดเจน เน้นการศึกษาที่ถูกจัดระบบและโครงสร้างอย่างมีทิศทางที่วัดได้ การศึกษาถูกจัดหลักสูตรอย่างเป็นสัดส่วน ไม่เชื่อมโยงต่อกัน เน้นเพื่อการศึกษาที่สร้างความรู้ การสอนคุณธรรมเพื่อความรู้ การทำหรือไม่ทำอาจสะท้อนผ่านการตัดสินใจบนฐานความรู้ เป็นกระบวนการที่ให้คุณค่ากับชีวิตที่สามารถสร้างคุณค่าได้เมื่อมนุษย์ใช้ปัญญาตนเองในการค้นคว้า แสวงหาและค้นพบความจริง ส่วนความจริงที่พิสูจน์ไม่ได้ก็อาจไม่สามารถยอมรับได้ ความคิดแบบใหม่ทำให้ได้รับคำตอบที่เป็นสิ่งที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางคือ จะทำได้โดยการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เน้นการใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์โดยมองคำสอนทางศาสนาว่า งามง่าย ไร้สาระ ทำให้เสียเวลาพัฒนาวิทยาศาสตร์ ตามที่ กิรติ บุญเจือ อธิบายไว้ว่า เป็นการเน้นความแน่นอนตายตัวโดยยึดหลักว่าเป็นกฎแล้วต้องไม่มีการยกเว้น มีความก้าวหน้าในการเข้าใจโลกและมนุษย์อย่างรวดเร็ว และเน้นคุณประโยชน์ ซึ่งอีกด้านหนึ่งคุณค่าทางศีลธรรมนั้นไม่ได้วัดจากผลของการกระทำของบุคคลหรือจากความเมตตากรุณาของธรรมชาติ แต่โดยเจตนาหรือความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามกฎทางศีลธรรมมากกว่า (กิรติ บุญเจือ, 2545)

ผู้วิจัยจึงพิจารณาเหตุผลฝ่ายตรงกันข้ามไว้ ดังนี้ 1) กระบวนการที่ปรัชญายุคกลางยึดมั่นถือมั่นในการอธิบายความศรัทธาตามระบบหลักคำสอนของตนว่าถูกต้อง มีคำสอนในศาสนาเป็นศูนย์กลางเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างหลักจริยธรรม มองข้ามการยึดถือเป้าหมายที่สอดคล้องกับชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไป จึงปลูกฝังจริยธรรมโดยเน้นความศรัทธาตามหลักคำสอนในศาสนาอย่างเคร่งครัดแต่ได้ละเลยหลักการใช้เหตุผลที่สมเหตุสมผลหรือสอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบัน และ 2) กระบวนการที่ปรัชญายุค ยึดมั่นถือมั่นในด้วยกระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และระบบของหลักเหตุผลอย่างเข้มข้นมากจนทำให้คนในปัจจุบันมองข้ามมิติแห่งความศรัทธาและยึดมั่นในคุณธรรมจากความรู้ที่มีเหตุผลมากกว่า ยอมรับสิ่งใดเมื่อได้ผ่านการพิสูจน์เท่านั้นและเน้นคุณค่าผ่านวัตถุที่จับต้องได้ จึงปฏิเสธสิ่งที่ใช้หลักการวิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ มิติแห่งความศรัทธาถูกมองข้ามไปเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ ผู้คนจึงมีความเคร่งเครียดและขาดความหวังในชีวิตได้

3. การปลูกฝังจริยธรรมคริสเตียนย่อมคำนึงถึงรูปแบบที่เหมาะสมต่อคริสตชน เนื่องจากคริสตชนแต่ละบุคคลมีลักษณะแนวคิด การเรียนรู้และความเชื่อที่ต่างกัน วิธีการถ่ายทอดจริยธรรมคริสเตียนจึงควรพิจารณาถึงสภาพของบุคคลในปัจจุบันนี้ ที่อาจเน้นเฉพาะความศรัทธาหรือเหตุผลอย่างเดียวไม่ได้ แต่ควรเน้นควบคู่ไปด้วยกัน ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าควรคำนึงถึงรูปแบบการสอนที่เป็นไปตามการสอนทางปรัชญา ตามแนวคิดของ กิรติ บุญเจือ ได้แก่ 1) แบบดวงข้าวใส่กระสอบ เป็นวิธีการสอนที่เน้นการสอนให้มีการฟังและจดบันทึกในคำสอนของผู้สอนหรือครู แล้วนำไปอ่านเพื่อจดจำตามที่บันทึกนั้น การสอน

ลักษณะนี้เชื่อว่าสมองของผู้เรียนสามารถรับได้ทุกเรื่องราว จึงเปรียบเหมือนการตวงข้าวสารลงในกระสอบเก็บรายละเอียดได้ทุกอย่างดังกระสอบเก็บข้าวได้ทุกเม็ด ข้าวเป็นเหมือนความรู้ที่มีคุณค่ามากที่จะต้องเก็บ (กิริติ บุญเจือ, 2560) สอดคล้องกับ เอนก สุวรรณบัณฑิต อธิบายว่าการอบรมครั้งแรก ๆ ยังไม่มีความรู้คล้ายกับกระสอบเปล่า การอบรมย่อมต้องให้ความรู้เข้าสู่สมอง ท่องจำ จดบันทึกเพื่อมีองค์ความรู้เสียก่อน แล้วค่อยเป็นกระสอบข้าวที่มีคุณค่าตรงส่วนนี้คือการที่ยอมรับว่าเนื้อหาคุณธรรมสอนกันได้ จึงเหมาะสำหรับผู้ที่ไม่มีพื้นฐานองค์ความรู้ด้านจริยธรรมมาก่อน 2) แบบปลูกกล้วยไม้ ซึ่งเป็นดอกไม้ที่สวยงาม แต่การปลูกไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องบำรุงด้วยปุ๋ยและน้ำให้เหมาะสม ต้องใช้เวลาดูแลเอาใจใส่มากพอสมควร เป็นการสอนที่ถ่ายทอดความคิดและเพิ่มความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียนบันทึกไว้ เช่น การสอนแบบบรรยายตามห้องเรียน เป็นต้น เมื่อผู้เข้าอบรมมีความรู้แล้วก็ให้ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น เมื่อแต่ละคนก็จะมีชุดความรู้เฉพาะตนซึ่งสามารถนำไปขยายผลต่อได้ จึงเหมาะสำหรับผู้ที่มียุทธศาสตร์ความรู้ด้านจริยธรรมระดับพื้นฐานและส่งเสริมด้านการดูแลเอาใจใส่ และ 3) แบบปลูกต้นกุหลาบ ซึ่งออกดอกเองได้ไม่ยากนัก เพียงแต่ต้องหมั่นใส่ปุ๋ย พรุนดิน รดน้ำ ให้แก่ต้น การสอนลักษณะนี้เป็นการสอนที่ไม่มุ่งเน้นการยึดเย็ดเนื้อหาให้แก่ผู้เรียน แต่มุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ขบคิด ได้ทำความเข้าใจด้วยตนเอง และผู้สอนคอยชี้แนะ หรือช่วยนำพาไปสู่กระบวนการค้นหาคำตอบได้ด้วยตัวเอง เมื่อมีความรู้พื้นฐานแล้ว จึงเหมาะที่จะนำไปสู่การฝึกคิดวิเคราะห์ แยกแยะ มองหาส่วนดี มองหาการประยุกต์ ใช้ตามหลักยึดเหนี่ยวของตน ถ้าออกดอกแล้วย่อมมีความสวยงาม กลิ่นหอมจรจราย และสามารถออกดอกไปได้เรื่อย ๆ เหมือนนำความรู้คุณธรรมไปปฏิบัติด้วยปัญญาและเป็นตัวแบบที่ดี เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เอนก สุวรรณบัณฑิต, 2560)

นอกจากนั้นควรคำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ด้วยว่าแต่ละบุคคลมีการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ตามที่ Senge, P. M. กล่าวถึงว่า แบบแผนความคิด หมายถึงข้อตกลง ความเชื่อพื้นฐาน หรือภาพที่ตกผลึกแล้วในความคิดของบุคคล อันมีผลต่อความเข้าใจในการเรียนรู้สรรพสิ่งในโลก ต่อการประพฤติปฏิบัติ ต่อค่านิยม เจตคติ และส่งผลต่อความเข้าใจได้ และนอกจากนั้นการปลูกฝังหลักจริยธรรมจึงควรคำนึงถึงผู้รับการอบรม (Senge, P. M., 1990) นั่นคือ รูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน ที่มีวิธีการคิดและมุมมองในการเปิดรับความรู้ต่างกัน โดย Fleming And Mills แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มรับรู้ทางสายตาที่มองเห็น (Visual Learner) คือ การเรียนรู้ได้ดีจากรูปภาพ แผนผัง แผนภูมิ เนื้อหาเป็นเรื่องราว 2) กลุ่มรับรู้ทางโสตประสาทที่ได้ยิน (Auditory Learner) คือ การเรียนรู้ได้ดีถ้าได้พูด ได้ฟัง ไม่ค่อยสนใจรูปภาพ ชอบได้ฟังซ้ำ ๆ ชอบเล่าเรื่องให้คนอื่นฟัง 3) กลุ่มอ่านและเขียน คือการเรียนรู้ผ่านสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษร ชอบข้อมูล หนังสือ ตำราต่าง ๆ และ 4) กลุ่มรับรู้ทางร่างกาย โดยการเคลื่อนไหวและการรู้สึก (Kinesthetic Learner) คือ การเรียนรู้ได้ดีทางความรู้สึก การเคลื่อนไหวร่างกาย การสัมผัส ไม่

ขอบ่งชี้เฉย (มณฑรา ธรรมบุศย์, 2552) ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์หรือปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการอบรมหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมแก่กลุ่มต่าง ๆ ของคริสตชนได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กระบวนการทัศนปรัชญาหลังนวยุคสายกลางเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนในปัจจุบัน เนื่องด้วยกระบวนการทัศนปรัชญาหลังนวยุคสายกลางส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ด้านจริยธรรมคริสเตียน คือ กระบวนการทัศนปรัชญาหลังนวยุคสายกลางส่งเสริมการสอนหลักจริยธรรมคริสเตียนที่คำนึงถึงคำสอนอันตั้งอยู่บนพื้นฐานแบบของพระเยซูคริสต์ ซึ่งเป็นสาระที่สำคัญในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ส่งเสริมการสำแดงความเชื่อศรัทธาและการใช้เหตุผลที่สมเหตุสมผล คำนึงถึงกระบวนการทัศนปรัชญาหลังนวยุคสายกลางที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางการสอนหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ที่สร้างกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการประยุกต์ใช้ตามความเป็นจริง และคำนึงถึงรูปแบบที่เหมาะสมต่อคริสตชน ตามรูปแบบการสอนทางปรัชญา คือ แบบดวงขาวใสกระสอบ แบบปลูกกล้วยไม้ และแบบปลูกต้นกุหลาบ พร้อมกับคำนึงถึงตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ผ่านสื่อการมองเห็น การได้ยิน การอ่านการเขียน และการเคลื่อนไหวร่างกายและความรู้สึกของบุคคล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ โดยผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอบรมหลักจริยธรรมคริสเตียนที่เหมาะสมแก่กลุ่มต่าง ๆ ของคริสตชนได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับกลุ่มที่หลากหลาย เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มผู้ใหญ่ และกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น หรือคำนึงถึงกลุ่มของรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มครูผู้สอน กลุ่มคนรับใช้ กลุ่มผู้นำ กลุ่มทีมนักดนตรี เป็นต้น โดยเน้นให้แต่ละกลุ่มเกิดการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างพลังการนำคำสอนไปปฏิบัติใช้ให้เหมาะกับตนเอง มีศรัทธาในพระเจ้าอย่างเต็มที่และพร้อมทั้งอธิบายทุกสิ่งด้วยเหตุผลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิต และ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ได้แก่ 2.1) การตีความหลักจริยธรรมคริสเตียนตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง และ 2.2) การศึกษาหลักจริยธรรมคริสเตียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคริสตชนตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนตามแนวคิดปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน”

เอกสารอ้างอิง

- กীরติ บุญเจือ. (2545). ปรัชญาหลังนวยุค แนวคิดเพื่อการศึกษาแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- _____. (2551). คู่มือจริยศาสตร์ตามหลักวิชาการสากล. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- _____. (2560). ชุดปรัชญาสวนสุนันทา เล่มที่ 1 ปรัชญาประจำชาxbาน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- _____. (2560). ชุดปรัชญาสวนสุนันทา เล่มที่ 4 ปรัชญาและจริยศาสตร์ยุคกลาง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- เชิดชัย เลิศจิตเรเลขา. (2548). คริสตจริยศาสตร์พื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนดอนบอสโก.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2560). คุณธรรม จริยธรรม กับศีลธรรมจากมุมมองของปรัชญา. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- พงษ์ศักดิ์ ลิ้มทองวิรัตน์. (2557). สารานุกรมคริสต์ศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สภาคริสตจักรในประเทศไทย.
- พนายุทธ เขยบาล. (2560). เอกสารประกอบการสอนหลักการและปรัชญาการศึกษา. อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พระปรียะพงษ์ คุณปัญญา. (2562). การสอนฆราวาสธรรมเพื่อการอบรมบ่มนิสัย: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พระสมนึก จรโณ และนิกร ยาอินตา. (2563). ความรัก ความศรัทธาและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(5), 1 - 11.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2552). ลีลาการเรียนรู้. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2562 จาก https://sites.google.com/a/phusang.ac.th/krukanokwanscience_pwk/how-to-learn/rup-baeb-kar-reiyn-ru
- ลำพรวน บัวเผียน และคณะ. (2563). รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(10), 315-332.
- วรภรณ์ พงศ์ธรพิสุทธิ. (2558). จริยธรรมของคุณภาพชีวิตสำหรับนักสื่อสารมวลชนหลังนวยุค: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อวิทย์. (2542). หลักการสอนสำหรับผู้สอนคริสเตียนศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ทีริสันส์.

- เอกชัย ไชยดา. (2555). การอธิบายหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเถรวาทแก่คริสเตียน. ใน สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เอนก สุวรรณบัณฑิต. (2560). การเรียนการสอนอย่างปรัชญา: ปรัชญาสวนสุนันทา. เรียกใช้เมื่อ 22 มกราคม 2563 จาก <https://philosophy-suansunandha.com/>
- _____. (2562). มุมมองปรัชญากับความमानฉันท์เชิงพุทธวัฒนธรรม. วารสารศาสนอิสลาม, 18(1), 77-90.
- Garner, R. T. (1975). Ethics. U.S.A: Grolier Incorporated.
- McCoy, J. W. (2016). The Teaching Methods of Jesus. Journal of Biblical Foundations of Faith and Learning, 1(1), 9 - 15.
- Senge, P. M. (1990). The fifth discipline: The art practice of the learning organization. London: Century Press.
- Walsh, W. H. (1969). Hegelian Ethics. New York: St. Martin's Press.
- Young, B. H. (2009). The Parables: Jewish Tradition and Christian Interpretation. Massachusetts: Hendrickson Publishers.